

Boji za Belgijo.

Ne da se tajiti, da Nemci v Belgiji polagoma, a nevzdržno napredujejo. Njihovi uspehi pri mestu Yperu so znatni. Kot odgovor na avstrijsko-nemške zmage v zahodni Galiciji so Francozi s štirimi novimi armadnimi zbori napadli Nemce na severnem francoskem pri mestu Lille. Nemci poročajo, da so te napade skoraj povsod srečno odbili.

Boj za Dardanele.

Odkar so se dne 25. aprila izkrcali na evropskem obrežju Dardanel francosko-angleške čete, se vršijo neprestano spopadi med Turki in izkrcanimi četami. Izgube Francozov in Angležev so velike, vendar se Turkom še ni posrečilo, jih popolnoma poraziti in pregnati. In Turkom preti že nova nevarnost. Precej zanesljiva vesti iz Odese zadržujejo, da je treba računati s tem, da se bodo Rusi že v prihodnjih dneh poskušali izkrcati ob Bosporu. Za izkrcanje določene čete — okrog 6 divizij, skupaj kakih 100.000 mož — se baje že nahajajo na ladjah v pristaniščih v Odesi in Sebastopolu. Vse te ladje pa so že pripravljene na odhod.

Kaj je z Italijo?

Razmerje, ki se je razvilo med Italijo in Avstrijo ter Nemčijo, je postalo zelo resno. — Razporeditev italijanskega prebivalstva je vsled rovanja za vojsko navdušenih strank postalo zelo razburjeno, kar je položaj le obremenilo. Vendar še danes, dne 11. maja, ko to pišemo, ni izginilo vsako upanje, da se v Italiji nevihta poleže. Dunajski list „Wiener Allgemeine Zeitung“, ki stoji v zvezi z našim zunanjim ministrstvom, piše: Bilo bi popolnoma napačno, ako bi si prikrivali važnost in resnost gibanja, ki je nastalo med italijanskim narodom. To gibanje je doseglo sedaj, kakor se zdi, višek, in nevarnosti ne smemo tajiti. Toda trdno zaupamo, da se bo italijanski vladi posrečilo, to gibanje zaježiti. — To razburjenje italijanskega prebivalstva je tako veliko, da je moral ministrski predsednik izdati na podrejene oblasti ukaz, naj ne dopuščajo nobenih izgredev proti tujcem. Mnogo Avstrijcev in Nemcev je odpotovalo iz Italije.

Zarota proti turški vladi.

Carigrabski listi pišejo, da so možje iz trozvez, staroturkov in Grčije zvarili zaroto proti sedanji turški vladi. V zmešnjavi bi se sovražniki z lahkoto polastili Carigrada in Dardanel.

Japan in Kitaj.

Kitajska vlada je odgovorila, da bo izpolnila vse stavljene zahteve Japonske. S tem je spor rešen.

„Lusitania“ potopljena.

Krog 1400 človeških žrtev.

Novo, strašno žrtev je zahtevala sedanja vojna, žrtev, ki je podobna oni, ki so jo zahtevale naravne sile ob prvi vožnji veleparnika „Titanic“. Kakor se uradno poroča, je 7. maja, nekoliko po 2. uri popoldne na višini Kinsale ob južni irski obali neki podmorski čoln torpediral veliki potniški parnik „Lusitania“ družbe Cunard in ga potopil. Natančnega števila oseb, ki so se nahajale na ladji, se doslej še ne ve, kakor tudi ne natančnega števila rešenih. Različna poročila se vjemajo le v toliko, da je bilo na „Lusitaniji“ krog 2000 oseb (posadke in potnikov) in od teh je rešenih 600. Človeške žrtve bi torej znašale krog 1400 oseb.

Kako je bil parnik nastreljen.

Bil je jasen, miren in solnčen popoldan, ko so torpedi zadeli ladjo. Večina potnikov še je komaj odjutrkovala in stala na krovu, ko se je naenkrat zapazila bela črta, ki se je v modri morski vodi blizala ladji. Potem strašen pok, vsa ladja se zaziblje in obrne. V tem je priletel drug torpedo. Ladja se nagne na stran in v 20 do 25 minutah izgine v valovih. Vsi čolni se niso mogli več spustiti v morje, ker je bila ladja že preveč nagnjena. Nekateri so za trenutek videli podmorski čoln. Toda kmalu je zopet izginil pod vodo in se ni več prikazal. Vsi, ki so se rešili, pripovedujejo, da so se potniki in uslužbenci prestopanju v rešilne čolne obnašali nenavadno mirno. Ženske in otroke so pustili najprej v čolne. Ko se je parnik potopil, potegnil je s seboj v vrtnice pet rešilnih čolnov. Pred potopom jih je mnogo skočilo v morje. Tudi te je vrtnice potegnil seboj, ako se jim ni posrečilo, oprijeti se kakega plavajočega hloda. V Londonu so se odigravali srce pretresujoči prizori. Žene so iskale svoje može, matere svoje otroke. V Ameriki se hučuje nad Angleži, ker ladje kljub nemškemu svarilu ni spremljala nobena torpedovka.

Se eno poročilo o potopu.

Časnikar Cooper iz Toronta, ki se je rešil pri potopu parnika, opisuje potop „Lusitanie“ sledeče: Ko se je parnik približal Irski, je posadka ostro opazovala morsk gladino. Pogovarjal sem se s prijateljem, ko smo hipoma zapazili nad morsk gladino poveljni mostovž podmorskega čolna v daljavi 1000 jardov (1 jard = 3 čevlje). Bilo je ravno ob 2. uri popoldne. Kmalu nato smo videli belo penečo črto torpeda na morsk gladini. „Lusitania“ je bila zadeta na sprednji strani. Pok razstrelbe je bil močen. Deli odtrgane ladje so zleteli v zrak. Kmalu nato je udaril drugi torpedni strel ob ladjo, ki se je nato nagnila na stran. Posadka ladje je takoj začela z rešilnim delom, da spravi potnike v rešilne čolne. Vse se je vršilo v redu. Šestletna deklica me je prosila, da jo rešim.

Spravil sem jo v rešilni čoln, bojim se pa, da so utonili njeni starši. Jaz sam sem stopil v zadnji čoln. Nekaj čolnov niso več mogli spraviti v morje, ker se je parnik že preveč nagnil na eno stran. V drugem razredu se je nahajalo mnogo žensk ter okrog 40 otrok v starosti do enega leta.

Čeprav ni mogoče navesti natančnih števil, je vendar ugotovljeno, da je bilo rešenih več kakor 600 oseb. Kakor se sliši, je utonil tudi ameriški milijarder Vanderbilt. Rešenci pripovedujejo, da so torpedni

streli usmrtili ali ranili več potnikov. Na ladji je bilo 188 Amerikancev, 956 angleških podanikov in 100 oseb drugih narodnosti.

Casnikarski urad poroča, da je bilo za vsem rešenih 658 oseb, na suho so pa spravili 45 mrtvih trupel. Na parniku je bilo 2160 oseb.

Neuradno se javlja, da je umrlo v mestu Queenstowne 22 oseb, katere so spravili iz rešilnih čolnov na suho. Od častnikov se je rešil le same kapitan Turner.

Od potnikov prvega razreda se jih je rešilo le prav malo. Sodi se, da so bili potniki mnenja, da se parnik ne bo potopil, vendar se je potopil v 15 do 20 minutah. Trije ribiški parniki so pripeljali v pristanišče 100 utopljenih potnikov „Lusitanie“. Med potniki drugega razreda so bili tudi trije Nizozemci.

Za svarila se niso zmenili.

Potopljeni parnik „Lusitania“ je bil, kakor vsi angleški trgovski parniki, oborožen s topovi. Vrhutega je imel parnik na krovu večjo množino streliva in vojnega gradiva. Parnikovi lastniki so si morali tedaj biti v svesti, v kakšno nevarnost so spravili svoje potnike. Oni sami so torej odgovorni za vse to, kar se je moralo zgoditi. Nemci niso ničesar opustili, da bi ne bili svarili opetovano in na najodločnejši način. Nemški poslanik v Vašingtonu, grof Bensdorff, je še dne 1. majnika v javnem naznanilu opozarjal na to nevarnost. Angleško časopisje se je takrat rogalo temu svarilu in se je sklicevalo na angleške vojne ladje, ki ščitijo promet na Atlantskem morju.

Zmešnjave na ladji.

Potniki pripovedujejo, da sta bila dva podmorska čolna, ki sta napadla „Lusitanijo“. En torpedo je zadell v strojne prostore, drugi v sprednji ladjin del. Vsled nastalih plinov so nekateri potniki izgubili zavest. Vsled razpoke so bežali potniki na krov. Ko se je začela ladja pogrezati, nastala je zmešnjava. Deset rešilnih čolnov so takoj spustili v morje. Mnogo potnikov si je priskrbelo rešilne pase, z njimi skočilo v morje ter se obdržalo nad vodo.

Žrebanje velike loterije „Slovenske Straže“ v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov in invalidom že meseca maja. Takoj kupite srečke!

Razne novice.

* **Naročajte, podpirajte!** Splošno se nam zatrjuje, da so naši naročniki s „Slovenskim Gospodarjem“ letos posebno zadovoljni. Prinašamo zanesljiva poročila o vojnih dogodkih, zanimiva pisma slovenskih vojakov in novice iz domovine ter razne važne gospodarske članke in drobne. Prosimo naše prijatelje, da nas podpirajo. Sporočite nam vsako važnejšo novico in vsak dogodek, ki bi zanimal širšo javnost. Ne odlašajte s poročanjem več dni ali celo nekaj tednov, ko že novica ni več novica, ali pa so jo prinesli že tuji listi. Poročajte takoj! Ob enem pa tudi prosimo naše naročnike, da nam pošljejo dolžno naročnino. Izdajanje lista je združeno z velikimi stroški, ker se je papir, druga tvari in delavci zelo podražili. Zbirajte pridno tudi nove naročnike. „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. — Denar se pošlje na naslov: Upravništvo lista „Slovenski Gospodar“ v Mariboru.

† **Alojzij Haubenreich.** V četrtek, dne 6. maja, je nenadoma preminul č. g. Alojzij Haubenreich, knezoškofjski duhovni svetovalec in ekspedient v kn.-šk. pisarni. Zjutraj je še prišel zdrav v pisarno, kmalu mu je postalo slabo in ob ½. uri popoldne je izdihnil svojo blago dušo. Pokojnik je bil rojen dne 30. maja leta 1852 v Mariboru. Kaplan je bil je pri Sv. Martinu pri Vurbergu, Sv. Petru niže Maribora in pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Od 1. majnika 1894 do 31. avgusta 1901 je bil knezoškofjski računski revident, od 1. septembra 1901 do njegove smrti pa ekspedient v knezoškofjski konzistorijski pisarni. Dne 25. marca 1904 je bil imenovan za knezoškofjskega duhovnega svetovaleca. Rajni je bil svoj čas več let urednik lista „Südsteirische Post“. Bil je vzor duhovnik, njegovo prijateljstvo zvesto in odkritosrčno. Pogreb se je vršil v soboto dne 8. maja popoldne ob ogromni udeležbi. Svetila pokojniku večna luč!

Hrabrost ogrskih Slovencev. Časopis ogrskih Slovencev „Novine“ poročajo: „Pohvalnost 83-ga pešpolka. Naš pešpolk se je 34 dni junaško boril v Karpatah i vredno zaslužilo častno ime „Železen dandar“ i trojno pohvalnost od strani poveljstva.“

* **Vojno posojilo.** Med inserati prinašamo vabilo c. kr. finančnega ministra, da se podpisuje davka prosto 5 in pol odstotno avstrijsko vojno posojilo. Naš c. kr. namestnik pa je izdal poziv na prebivalstvo Štajerske, v katerem v ogroževitih besedah vabi, naj vsakdo podpiše drugo vojno posojilo. „Podpišite vsi drugo vojno posojilo! Naj vidijo naši sovražniki, da se strinjajo naše sijajne zmage z močjo celega ljudstva in se sramotno uniči njihov hudobni naklep, da naše armade zastoj zmagujejo, ker jih ne moremo vzdrževati močne. In kdor še premišlja in pomišlja, naj misli na naše sinove in očete v vojski.“

* **Podpisovanje drugega vojnega posojila.** Ob priliki podpisovanja prvega vojnega posojila se je iz-